

De terugkeer van het lesgeven: een pleidooi voor een 'derde weg'

written by Wessel Peeters

2 oktober 2018

In het hedendaagse onderwijs lijkt de rol van leraren geminimaliseerd te zijn. Ze moeten een "coach" zijn of een "lerende onder lerenden" en leerlingen moeten vooral "autonoom leerstof tot zich kunnen nemen". Aan de hand van een goed en prettig leesbaar boek, laat onderwijspedagoog Gert Biesta zien dat de rol van lesgeven, en daarmee die van de leraar, niet uitgespeeld is: het is essentieel voor het leren. Een top boek binnen een trendgevoelige onderwijswereld.

De terugkeer van het lesgeven

Gert Biesta is werkzaam als Professor of Education werkzaam in het Department of Education van Brunel University London en Onderwijs, Opleiding en Vorming op de nivoz-leerstoel aan de Universiteit voor Humanistiek. Daarnaast is hij visiting professor bij nla University College, Bergen, Noorwegen. Hij is sinds 2015 geassocieerd lid van de Onderwijsraad. In zijn boek *De terugkeer van het lesgeven*, beschrijft hij aan de hand van verschillende voorbeelden en theorieën, hoe binnen het huidige onderwijsdebat de rol van de leraar vaak onterecht slechts als een factor wordt gezien, een factor die soms zelfs belemmerend

zou zijn voor het leren. Biesta omschrijft hoe lesgeven vaak wordt gezien als het inperken van de vrijheid van leerlingen, wat het bestaan van leerlingen als subject in de weg zou staan: het zou hen objecten maken. In dat klimaat wordt iedereen die spreekt over het belang van de leraar en het lesgeven weggezet als conservatief. Dit in tegenstelling tot mensen die spreken over de leraar als coach of lerende onder de lerende, wat leerlingen optimaal de ruimte zou geven om als subject binnen het leren te staan - iets wat automatisch als progressief, oftewel positief wordt gezien.

Volgens Biesta wordt het bestaan van de leerling als subject onterecht inherent gezien aan vrijheid-als-soevereiniteit: op die manier wordt onze manier van bestaan opgevat als een manier van bestaan waarbij we op geen enkele manier worden beïnvloed door wie of wat er buiten ons bestaat. Volgens Biesta wordt er door dit zwart-wit debat onvoldoende genuanceerd gedacht: de docent is essentieel voor de ontwikkeling van de leerlingen. Hij pleit hiermee niet voor een terugkeer van de traditionele leraar, in plaats daarvan houdt hij een pleidooi voor een 'derde weg', waarin het werk van leraren integraal onderdeel van het onderwijs blijft. Iets wat hij ook wel omschrijft als een progressief idee voor een conservatieve gedachte.

Een nodige toevoeging

Het boek staat vol met voorbeelden, bekende pedagogen en onderzoekers en refereert regelmatig aan theorieën. Bovenal is het echter een visie op het onderwijzen: op het lesgeven. Binnen het huidige onderwijsgesprek gaat het

steeds vaker over de leerling en zijn leren, en steeds minder over de leraar en zijn lessen. Het doet denken aan de trends waarover je vaak leest (en wij zo nu en dan ook schrijven): gepersonaliseerd leren, maatwerk, keuzevrijheid, etc. Het geven van keuzes aan leerlingen wordt vaak gelijk getrokken aan goed onderwijs, terwijl het lesgeven vaak wordt gezien als vrijheid beperkend, het behandelen van leerlingen als één geheel en dus minder goed onderwijs. Nu sluit het een het ander niet uit en is enige keuzevrijheid zeker niet slecht, maar het boek van Biesta doet je wel beseffen dat we in onderwijsland soms iets te gevoelig zijn voor zwart-wit-denken, radicaal denken, voor trends, voor vernieuwing om de vernieuwing: een docent kan wellicht een iets andere rol krijgen, maar is essentieel: geen factor. Het nuanceren van het bestaande gesprek over onderwijs maakt dit boek wat je zou kunnen noemen *een nodige toevoeging*.

Boeiend, leesbaar en erg waardevol

De terugkeer van het lesgeven is een boeiend boek: het zet je aan het denken over de huidige onderwijswereld: zijn we soms te trendgevoelig? denken we soms te zwart-wit? Biesta haalt in zijn boek veel interessante pedagogen, filosofen en andere denkers aan en zorgt met zijn manier van schrijven voor een boeiend boek. Daarbij is het boek - in tegenstelling tot veel andere boeken van Biesta - goed leesbaar geschreven: daar waar Biesta bekend staat om zijn wetenschappelijke, academische taalgebruik, is dat in dit boek een stuk minder aanwezig. Wel blijft Biesta een schrijfstijl hanterend die niet iedereen direct zal aanspreken: het leest minder makkelijk weg dan een willekeurige roman, maar daar krijg je inhoudelijk veel voor terug.

Het boek *De terugkeer van het lesgeven* is een waardevolle toevoeging binnen het huidige onderwijsdebat, een die iedereen die zich hierin mengt gelezen zou moeten hebben. Wellicht spreekt de titel je tegen? Dat is dé reden om dit boek te lezen.

[Meer info & Bestellen](#)

Bekijk de meeste recente versie van ons artikel op onze website.

